



Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 221g/2024 și nr. 222g/2024

privind excepțiile de neconstituționalitate a unui text din articolul 59 alin. (1) din
Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(anularea hotărârii adunării creditorilor)

CHIȘINĂU

12 iunie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 1 noiembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 iunie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a textului „hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvență pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolvenței/ lichidatorului sau a reprezentantului debitorului” din articolul 59 alin. (1) din Legea insolvenței în redactarea anterioară Legii nr. 313 din 26 decembrie 2024, ridicată dl avocat Pavel Pitihin, în interesele SA „Energbank”, în dosarele nr. 2i-105-4/2018 și nr. 2i-105-5/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalie Guțan de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza pct. 18 din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, căruia i-a atribuit numărul 221g/2024.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale

Dosarul nr. 2i-105-4/2018 (sesizarea nr.221g/2024)

4. Prin hotărârea din 9 iunie 2015, Curtea de Apel Chișinău a intentat procesul de insolvență în privința *Nectar-Expo*.

5. La 24 septembrie 2024, lichidatorul societății insolvente dl Nicolae Bostan i-a informat pe creditorii despre convocarea adunării creditorilor pentru data de 1 octombrie 2024.

6. La 3 octombrie 2024, dl Nicolae Bostan i-a prezentat instanței procesul-verbal al adunării creditorilor din 1 octombrie 2024.

7. La 11 octombrie 2024, *Energbank* a formulat, în calitate de creditor, o cerere privind anularea hotărârilor adunării creditorilor din 1 octombrie 2024.

8. În ședința de judecare a contestației, reprezentantul creditorului *Energbank* a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvență pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului” din articolul 59 alin. (1) din Legea insolvenței.

9. Prin Încheierea din 28 octombrie 2024, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 2i-105-5/2018 (sesizarea nr.222g/2024)

10. Prin hotărârea din 9 iunie 2015, Curtea de Apel Chișinău a intentat procesul de insolvență în privința *Nectar-Expo*.

11. La 2 septembrie 2024, lichidatorul societății insolvente, dl Nicolae Bostan i-a informat pe creditorii despre convocarea adunării creditorilor a *Nectar-Expo* pentru data de 16 septembrie 2024.

12. La 25 septembrie 2024, dl Nicolae Bostan i-a prezentat instanței procesul verbal al adunării creditorilor din 16 septembrie 2024.

13. La 11 octombrie 2024, *Energbank* a formulat o cerere privind anularea hotărârilor adunării creditorilor din 16 septembrie 2024.

14. În ședința de judecare a contestației, reprezentantul creditorului *Energbank* a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvență pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului” din articolul 59 alin. (1) din Legea insolvenței.

15. Prin Încheierea din 28 octombrie 2024, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

16. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

17. Prevederile relevante ale Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 59

Anularea hotărârii adunării creditorilor

„(1) **Hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolabilitate pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului**, precum și pentru motive de ilegalitate, la cererea creditorilor care:

a) au votat împotriva hotărârii, faptul fiind consemnat în procesul-verbal al adunării;

b) nu au fost admiși la adunare fără temei legal sau nu au fost înștiințați în modul stabilit de prezenta lege despre data, ora și locul adunării;

c) sunt lezați în drepturi printr-o hotărâre asupra unei chestiuni care nu figura pe ordinea de zi a adunării creditorilor sau prin faptul că adunarea a avut loc fără cvorumul stabilit de lege, cu încălcarea cotelor de voturi.

(2) Cererea prevăzută la alin. (1) se depune la dosarul cauzei în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor și se soluționează în ședință publică în cel mult 10 zile lucrătoare, cu citarea celui care a introdus cererea, a administratorului insolabilității/lichidatorului și a președintelui adunării creditorilor.

(3) Anularea hotărârii adunării creditorilor trebuie adusă la cunoștință tuturor creditorilor. Încheierea de anulare poate fi atacată cu recurs de orice creditor chirografar sau creditor garantat. Încheierea de respingere a cererii de anulare poate fi atacată cu recurs de către solicitant.”

[În redactarea Legii insolabilității până la adoptarea Legii nr. 313 din 26 decembrie 2024]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepțiilor de neconstituționalitate

18. Autorul excepțiilor menționează că textul contestat nu le permite creditorilor să conteste hotărârea adunării creditorilor pentru încălcări de procedură. Astfel, potrivit prevederilor criticate, dreptul de a contesta hotărârea adunării pentru încălcări de procedură este acordat exclusiv administratorului/lichidatorului și reprezentantului debitorului, iar creditorii pot contesta hotărârea respectivă doar din motive de ilegalitate. În special, în sesizare se afirmă că prin hotărârea adunării creditorilor din 1 octombrie 2024, contrar legii, s-a decis excluderea creanței autorului sesizărilor, fapt ce afectează dreptul de proprietate al creditorului, iar imposibilitatea contestării acestei hotărâri creează o inegalitate între diferiți participanți la procesul de insolabilitate (lichidator, debitor și creditorii). Prin urmare, prevederile contestate limitează în mod disproporționat dreptul creditorilor de a contesta hotărârile adunării creditorilor care îi afectează în mod direct.

19. Autorul pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 16, 20, 23 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

20. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

21. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

22. Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate sunt formulate de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

23. Obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl constituie textul „hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolabilitate pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului” din articolul 59 alin. (1) din Legea insolabilității în redactarea anterioară Legii nr. 313 din 26 decembrie 2024. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că, pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată și în privința actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă pentru soluționarea cauzei (a se vedea DCC nr. 50 din 4 iunie 2024, § 21; DCC nr. 141 din 7 noiembrie 2024, § 29).

24. Curtea constată că articolul contestat a mai făcut anterior obiect al controlului constituționalității prin prisma altor critici.

25. După cum rezultă din sesizări, un creditor a formulat o contestație împotriva hotărârii adunării creditorilor. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate.

26. Curtea reține că autorul sesizărilor a menționat incidența articolelor 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

27. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (a se vedea HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26; DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 12 din 2 februarie 2023, § 20).

28. Cu referire la articolul 46 din Constituție, Curtea observă că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu norma constituțională invocată. Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate (DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15).

29. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, autorul critică, în calitate de creditor, imposibilitatea de a contesta hotărârile adunării creditorilor pentru încălcări de procedură, având în vedere, în special, hotărârea prin care s-ar fi exclus creanța unui creditor față de debitorul insolubil.

30. Curtea menționează că articolul 59 alin. (1) literele a)-c) din Legea insolvenței îi permite creditorului să ceară anularea unei hotărâri a adunării creditorilor dacă creditorul: a votat împotriva adoptării acesteia, fapt consemnat în procesul-verbal al adunării; nu a fost admis la adunare fără temei legal sau nu a fost înștiințat în modul stabilit de lege despre data, ora și locul adunării sau este lezat în drepturi printr-o hotărâre asupra unei chestiuni care nu figura pe ordinea de zi a adunării creditorilor sau prin faptul că adunarea a avut loc fără cvorumul stabilit de lege, cu încălcarea cotelor de voturi.

31. Autorul nu a demonstrat care încălcări de procedură i-ar afecta drepturile invocate sau care situații au fost omise de legislator și-l împiedică să conteste această hotărâre. Critica lui s-a referit doar la faptul că prin hotărârea adunării creditorilor s-a decis excluderea creanței băncii.

32. Mai mult, Curtea observă că legislatorul a atribuit administratorului insolvenței/lichidatorului competența de verificare a creanțelor, de includere a unei creanțe în tabelul definitiv al creanțelor și de întocmire a acestuia (a se vedea articolele 66 alin. (1) lit. c) și 143 alin. (4)), iar instanța de insolvență aprobă tabelul definitiv al creanțelor (art. 143 alin. (4)) și validează creanțele necontestate incluse în acel tabel. Fiecare creditor al debitorului insolubil este în drept să conteste creanțele neincluse în tabelul definitiv al creanțelor în instanța de insolvență (articolele 143 alin. (5), 144 alin. (1), (8)), precum și poate ataca cu recurs eventuala încheiere a instanței de insolvență dacă consideră că aceasta îi încalcă dreptul. Tabelul definitiv consolidat al creanțelor are efectul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile pentru toate creanțele validate, iar eventuala excludere a unui creditor sau a unei creanțe din acest tabel poate fi făcută prin acte judecătorești sau în rezultatul executării creanțelor. Așadar, legislatorul a acordat creditorului suficiente garanții procesuale pentru a-și apăra drepturile încălcate, inclusiv drepturile de creanță în instanța de judecată.

33. Astfel, autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu norma constituțională invocată. Curtea nu poate reține argumentele sale din această perspectivă.

34. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea nr. 74 din 10 aprilie 2025 cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a textului „hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvență pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului” din articolul 59 alin. (1) din Legea insolvenței în redactarea anterioară Legii nr. 313 din 26 decembrie 2024, ridicată dl avocat Pavel Pitihin, în interesele SA „Energbank”, în dosarele nr. 2i-105-4/2018 și nr. 2i-105-5/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 12 iunie 2025
DCC nr. 63
Dosarul nr. 221g/2024*